

KUTSESTANDARD

Farmatseut III	05-28092011-4.6/4s
Farmatseut IV	05-28092011-4.7/3s
Farmatseut V	05-28092011-4.8/3

FARMATSEUT III, IV, V

TERVISHOIU JA SOTSIAALTÖÖ KUTSENÕUKOGU

ESF programm „Kutsete süsteemi arendamine“

EESSÕNA

Eesti kutsekvalifikatsiooni süsteemis määratletakse kutsekvalifikatsiooni nõudeid viiel tasemel. I tase on madalaim ja V tase kõrgeim (vt lisa A – Kutsekvalifikatsiooni süsteemi terminid). Kõik kutsed ei eelda kutsekvalifikatsiooni tasemete fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonitasemed, sealhulgas vajaduse korral ka haridusnõuded, määrab kindlaks kutsenõukogu.

Käesolev kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide vahel kokkulepitud nõudeid farmatseut III, IV, V kutsekvalifikatsioonile.

Kutsestandardi kavandi koostas Tervishoiu ja Sotsiaaltöö Kutsenõukogu moodustatud töörühm koosseisus:

Kadri Tammepuu	Eesti Apteekide Ühendus
Peep Veski	Tartu Ülikool Farmaatsia Instituut
Udo Margna	Tallinna Tervishoiukõrgkool
Kaidi Vendla	Eesti Apteekrite Liit Lilian
Ruuben	Eesti Farmatseutide Liit
Aune Kirotar	Eesti Haiglaapteekrite Selts

Ajavahemikus 07-17 oktoober 2005 a viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus, millesse kaasati Sotsiaalministeeriumi, Raviameti, koolitajate ja kõikide farmaatsia valdkonna kutseliitude ja tööandjate ühenduste esindajad Eesti erinevatest piirkondadest.

Kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on töörühm arvestanud arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Käesolev kutsestandard on koostatud uustöötlusena.

Käesoleva kutsestandardi jõustumisel kaotab kehtivuse 4. detsembril 2008. a Tervishoiu ja Sotsiaaltöö Kutsenõukogu otsusega nr 36 kinnitatud farmatseudi III, IV, V kutsestandard.

Käesolev farmatseudi III, IV, V kutsestandard on kinnitatud 28. septembril 2011. a Tervishoiu ja Sotsiaaltöö Kutsenõukogu otsusega nr. 7.

Farmatseut III, tase 5¹ kutsestandard on tagasiulatuvalt suhestatud Eesti kvalifikatsiooniraamistiku 5. tasemega ja Farmatseut IV, tase 6 Eesti kvalifikatsiooniraamistiku 6. tasemega Kutsekoja juhatuse liikme korraldusega nr. 6 26. oktoobril, 2015. a.

Kutsestandardis sisalduvad kutsekvalifikatsioonid on kantud kutseregistrisse.

---

¹ EKR- Eesti kvalifikatsiooniraamistik. Tasemekirjedused vt Kutseseadus lisa 1
2

1 KASUTUSALA

Kutsestandardite kasutusala on järgmine:

- 1) töötajate kutsekvalifikatsiooninõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kutsekvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks.

2 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori² järgi kuulub apteegialane tegevus valdkonda “jaemüük, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad; isiklike tarbeesemete ja kodumasinade parandus”, kood 52311. Ravimite hulгимüük kuulub valdkonda hulгимüük ja vahenduskaubandus, v.a mootorsõidukid ja mootorrattad”, kood 51181. Ravimite tootmine kuulub valdkonda “kemikaalide ja keemiatoodete tootmine”, kood 244.

Ametite Klassifikaatoris³ kuulub farmatseut 2. pearühma “Tippspetsialistid”, kood 2224.

3 KUTSENIMETUS JA KUTSEKVALIFIKATSIOONI TASE

Eesti keeles:	Farmatseut III, IV, V
Inglise keeles:	Assistant Pharmacist III, IV, V
Vene keeles:	Фармацевт III, IV, V
Soome keeles:	Farmaseutti III, IV, V

4 KUTSEKIRJELDUS

Farmatseut on erialase kutse- või rakenduskõrgharidusega spetsialist, kes:

- 1) tunneb ravimeid, nende koostist ja ravimite ekstemporaalse valmistamise tehnoloogiaid;
- 2) tunneb ravimtaimi, nende toimeaineid ja ravimtaimede kasutamise põhimõtteid;
- 3) oskab hinnata ravimite kvaliteeti organoleptiliselt ning rutiinsete füüsikaliste ja keemiliste meetodite abil;
- 4) tunneb ravimite ja ravimtaimede toimeid, kaas- ja kõrvaltoimeid ning ravimite ja ravimtaimede kasutamist haiguste ennetamiseks ja raviks;
- 5) tunneb apteegitööd ning tegeleb apteegis ravimite vastuvõtu, valmistamise ja väljastamisega ning klientide ravimitealase nõustamisega.

Vastavalt ettevalmistusele on farmatseudi kutsealane tegevus seotud eeskätt tööga apteekides, kuid nende erialased teadmised ja oskused võimaldavad tal töötada ka ravimitega tegelevates hulгимüügifirmades ja tootmisettevõtetes ning muudes farmaatsiaga seotud asutustes ja ettevõtetes.

Kutsealases tegevuses eeldatakse farmatseudilt täpsust, korrektsust, pühendumust oma

---

² Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

³ International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

erialale, kutse-eeetika põhimõtete järgimist, pingetaluvust, otsustusvõimet, vastutustunnet ja head suhtlemisoskust.

Farmatseut III kutsekvalifikatsiooni taotlemise eelduseks on:

- 1) farmaatsiaalne rakenduskõrgharidus või
- 2) farmaatsiaalne haridus keskhariduse baasil ja vähemalt 3 aastane farmaatsiaalne töökogemus viimase 5 aasta jooksul.

Farmatseut IV kutsekvalifikatsiooni taotlemise eelduseks on:

- 1) farmaatsiaalne rakenduskõrgharidus või sellega sisult ja mahult ekvivalentne (120 AP) kutsekõrgharidus farmaatsia erialal;
- 2) vähemalt 5 aastane farmaatsiaalne töökogemus viimase 10 aasta jooksul.

Farmatseut V kutsekvalifikatsiooni taotlemise eelduseks on:

- 1) farmaatsiaalne rakenduskõrgharidus või sellega sisult ja mahult ekvivalentne (120 AP) kutsekõrgharidus farmaatsia erialal;
- 2) vähemalt 10 aastane farmaatsiaalne töökogemus viimase 15 aasta jooksul;
- 3) erialaseid teadmisi ja põhioskusi arendava täiendkoolituse läbimine (vähemalt 3 AP ulatuses) viimase 5 aasta jooksul;
ja punktides 4-6 vähemalt ühe tingimuse täitmine:
- 4) vähemalt kahe erialase artikli avaldamine farmaatsia- või tervishoiualastes ajakirjades või muudes trükistes;
- 5) vähemalt kahe avaliku esinemise ettekannet erialastel konverentsidel või seminaridel;
- 6) aktiivne farmaatsia küsimusi valgustav publitsistlik tegevus ajakirjanduse, raadio või televisiooni vahendusel.

Täpsemad farmatseudi kutsekvalifikatsiooni taotlemise nõuded on esitatud farmatseudi kutsekvalifikatsioonide tõendamise ja omistamise korras.

5 KUTSEOSKUSNÕUDED (vt lisa B)

5.1 Üldoskused ja –teadmised

5.1.1 Üldarendavad alusteadmised:

- 1) üldfilosoofia
- 2) sotsioloogia
- 3) psühholoogia

5.1.2 Teadmised seadusandlusest

- 1) kutsealast tegevust puudutavad õigusaktid
- 2) töösuhteid reguleerivad õigusaktid
- 3) töökaitset ja töötervishoidu puudutavad õigusaktid

5.1.3 Teadmised töökeskkonnast ja selle organiseerimisest

- 1) üldine töötervishoid ja tööohutus
- 2) töötervishoid, tööhügieen ja tööohutus ravimitega töötamisel
- 3) jäätmekäitlus
- 4) esmaabi

5.1.4 Teadmised majandustegevuse korraldamisest

- 1) ettevõtluse üldpõhimõtted
- 2) ravimitealane ettevõtlus

- 3) ravimite hanked ja kaubastamine apteegivõrgus ja hulgimüügifirmades
  - 4) soodusravimite väljastamine apteekides
  - 5) arvestus ja aruandlus
- 5.1.5 Keelteoskus (vt lisa C)
- 1) eesti keel – C1
  - 2) vene keel – B1
  - 3) inglise, saksa või soome keel – A2
  - 4) ladina keel – erialase sõnavara valdamine
- 5.1.6 Arvuti kasutamine - moodulid AO1-AO7 (vt lisa D)

5.2 Põhioskused ja –teadmised

5.2.1 Erialased alusteadmised

- 1) farmaatsia ajalugu
- 2) farmaatsiakorraldus
- 3) farmatseutiline tehnoloogia
- 4) farmaatsiakauba tundmine
- 5) farmatseutiline keemia
- 6) farmakoloogia
- 7) farmakoteraapia
- 8) farmakognoosia
- 9) fütoteraapia
- 10) loodustooted
- 11) biofarmaatsia
- 12) veterinaarfarmaatsia
- 13) toksikoloogia

5.2.2 Eriala toetavad alusteadmised

- 1) anorgaaniline keemia
- 2) orgaaniline keemia
- 3) analüütiline keemia
- 4) biokeemia
- 5) botaanika
- 6) inimese anatoomia
- 7) inimese füsioloogia
- 8) patoloogia
- 9) mikrobioloogia
- 10) geneetika

5.2.3 Suhtlemisioskused

- 1) klienditeenindus
- 2) suhtlemine erinevatesse sotsiaalsetesse kihtidesse kuuluvate klientidega
- 3) suhtlemine erinevatesse soolistesse rühmadesse kuuluvate klientidega
- 4) suhtlemine erinevatesse ealistesse rühmadesse kuuluvate inimestega
- 5) suhtlemine erineva kultuuri- ja religioosse taustaga inimestega
- 6) suhtlemine erivajadustega klientidega
- 7) kaebuste ja pretensioonide käsitlemine
- 8) ravimiinfo edastamine
- 9) ravimitealane nõustamine

5.2.4 Erialse kutse- eetika nõuded (vt lisa E)

5.3 Lisateadmised ja -oskused

- 1) toitumisõpetus

- 2) liikumisõpetus
- 3) rahvatervise probleemid ja olukord
- 4) sõltuvusseisundid ja nende ravi
- 5) meditsiiniabi katastroofi piirkonnas

5.4 Isikuomadused ja võimed

- 1) arukus
- 2) täpsus
- 3) pühendumus
- 4) pingetaluvus
- 5) empaatiavõime
- 6) otsustusvõime
- 7) kohusetunne
- 8) koostöö- ja motiveerimisvõime
- 9) suhtlemisoskus

6 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib kuni 01.01.2014. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

KUTSEKVALIFIKATSIOONI SÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmiste, oskuste, vilumuste, kogemuste, väärtushinnangute ja isikuomadustele.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel.

I tase – töötaja täidab tööülesandeid ühesuguses olukorras, on omandanud kutsealased oskused ja teadmised enamasti kutsealasel väljaõppel, võib vajada juhendamist töö käigus, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

II tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste omab vilumust ja kogemust, töötab iseseisvalt, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

III tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses ja vahelduvas olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste ning vilumustele ja kogemustele omab meisterlikkust, valmisolekut kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

IV tase – töötaja täidab analüüsimist ja otsustamist eeldavaid tööülesandeid muutuv olukorras, omab kutsealaseid teadmisi ja oskusi; korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

V tase – töötaja täidab teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste analüüsimist, süstematiseerimist ja edasiarendamist ning õpetamist eeldavaid tööülesandeid muutuv olukorras, omab laialdasi kutsealaseid teadmisi ja oskusi, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

Lisa B

KUTSEOSKUSNÕUDED

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Eriioskused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

KONKREETSETE TEADMISTE JA OSKUSTE TASEMETE KIRJELDUSED

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Keskase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED
Lisa C

	A1	A2	B1	B2	C1	C2	
MÕISTMINE	Saan aru tuttavatest sõnadest ja fraasidest, mis puudutavad mind, minu perekonda ja minu vahetut ümbrust, kui inimesed räägivad aeglaselt ja selgelt.	Saan aru fraasidest ja sagely kasutatavatest sõnadest, mis on vahetult seotud mulle oluliste valdkondadega (näiteks info minu ja mu perekonna kohta, sisseostude tegemine, kodukoht, töö). Saan aru lühikeste, lihtsate ja selgelt välja-hääldatud ütluste põhisisust.	Saan aru põhilisest infost selges tavakõnes tuttavatel teemal: töö, kool, vaba aeg jne. Saan aru aeglaselt ja selgelt edastatud raadio- või teleasaadete põhisisust, kui need käsitlevad päevateemasid või mulle huvitavaid teemasid.	Saan aru pikematest kõnedest ja ettekannetest ning tuttava teema puhul isegi nende keerukamatest nüanssidest. Saan aru enamiku teleuudiste, publitsistikaasadete ja filmide sisust.	Saan aru pikemast tekstist isegi siis, kui see pole selgelt liigendatud ja seosed on esitatud kas kaudselt või vihjamisi. Saan suurema vaevata aru teleprogrammidest ja filmidest.	Saan vaevata aru igasugusest kõnest, olenemata sellest, kus seda esitatakse. Saan aru ka kiirkõnest, kui mulle antakse pisut aega hääldusviisiga harjumiseks.	KUULAMINE
	Saan aru tuttavatest nimedest, sõnadest ja väga lihtsatest lausetest näiteks sihtidel, plakatitel või kataloogides.	Saan aru väga lühikestest lihtsatest tekstidest. Oskan leida eeldatavat spetsiifilist informatsiooni lihtsatest igapäevatekstidest (näiteks reklaamid, töopakumised, prospektid, menüüd, sõiduplaanid), samuti saan aru lühikestest lihtsatest isiklikest kirjadest.	Saan aru tekstidest, mis koosnevad sagedamini esinevatest või minu tööga seotud sõnadest. Saan aru sündmuste, mõtete ja soovide kirjeldusest isiklikes kirjades.	Saan aru aktuaalsetel teemadel kirjutatud artiklitest, kus autorid väljendavad mingeid kindlaid seisukohti või vaatenurki. Saan aru tänapäevasest proosast.	Saan aru pikkadest ja keerulistest tekstidest, nii olustikulistest kui ka kirjanduslikest, tajudes nende stiililist eripära. Saan aru erialastest artiklitest ja pikematest tehnilistest juhenditest isegi siis, kui need vahetult ei puuduta minu eriala.	Saan vaevata aru kõigist kirjaliku teksti liikidest, sealhulgas abstraktsetest, struktuurilt ja/või keeleliselt keerulistest tekstidest, näiteks käsiraamatutest, erialastest artiklitest ja ilukirjandusest.	LUGEMINE
RÄÄKIMINE	Oskan lihtsal viisil suhelda tingimusel, et vestluspartner aeglaselt räägib, vajadusel öeldut kordab või ümber sõnastab ning mind vestlemisel aitab. Oskan küsida lihtsaid küsimusi ja neile vastata.	Saan hakkama igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel teemadel. Oskan kaasa rääkida, ehkki ma ei oska veel ise vestlust juhtida.	Saan enamasti keelega hakkama maal, kus see on kasutusel. Oskan ettevalmistusega vestelda tuttavatel, huvitaval või olulisel teemal: pere, hovid, töö, reisimine ja päevasündmused.	Oskan vestelda piisavalt spontaanselt ja ladusalt, nii et suhtlemine keelt emakeelena kõnelevate inimestega on täiesti võimalik. Saan aktiivselt osaleda aruteludes tuttavatel teemal, oskan oma seisukohti väljendada ja põhjendada.	Oskan end mõistetavaks teha ladusalt ja spontaanselt, väljendeid eriti otsimata. Oskan kasutada keelt paindlikult ja tulemuslikult nii ühiskondlikel kui ka tööalastel eesmärkidel. Oskan avaldada mõtteid ja arvamusi ning vestluses teemat	Saan vaevata osaleda igas vestluses ja diskussioonis ning oskan idioome ja kõnekeelseid väljendeid. Oskan täpselt edasi anda tähendusvarjundeid. Vajadusel oskan lausungi ümber sõnastada, nii et vestluses osalejad seda vaevalt märkavad.	SUULINE SUHTLUS
	Oskan kasutada lihtsaid fraase ja lauseid kirjeldamiseks kohta, kus elan, ja inimesi, keda tunnen.	Oskan kasutada mitmeid fraase ja lauseid, et kirjeldada oma perekonda ja teisi inimesi, elutingimusi, hariduslikku tagapõhja, praegust või eelmist tööd.	Oskan lihtsate seostatud lausetega kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi ja kavatsusi. Oskan lühidalt põhjendada ning selgitada oma seisukohti ja plaane. Oskan edasi anda jutu, raamatu ja filmi sisu ning kirjeldada oma muljeid.	Oskan selgelt ja üksikasjalikult käsitleda ainetest laias teemaderingis, mis puudutab minu huvialasid. Oskan selgitada oma seisukohti aktuaalsetel teemadel, tuues välja erinevate arvamuste poolt- ja vastuargumendid.	Oskan keerulisi teemasid täpselt ja üksikasjalikult kirjeldada, välja tuua alateemad ja olulisemad punktid ning teha kokkuvõtet.	Oskan esitada selge ja ladusa, kontekstile vastavas stiilis kirjelduse või põhjenduse, millel on loogiline ülesehitus, mis aitab kuulajal märgata ja meelde jätta kõige olulisemat.	SUULINE ESITUS
KIRJUTAMINE	Oskan kirjutada lühikest ja lihtsat teadet (näiteks postkaarti puhkuse-tervitustega) ning täita formulare (näiteks hotelli registreerimislehte, kus küsitakse isikuandmeid: nime, aadressi, rahvust/kodakondsust).	Oskan teha märkmeid ja koostada väga lihtsat isiklikku kirja, näiteks kellegi tänamiseks.	Oskan koostada lihtsat seostatud teksti tuttavatel või mulle huvi pakuval teemal. Oskan kirjutada isiklikku kirja, milles kirjeldan oma kogemusi ja muljeid.	Oskan kirjutada selgeid ja detailseid tekste mulle huvi pakuvas teemaderingis. Oskan kirjutada esseed, aruannet või referaati, edastamaks infot ning põhjendades oma seisukohti. Oskan kirjutada kirju, milles tõstan esile kogemuste ja sündmuste mulle olulisi aspekte.	Oskan ennast väljendada selges, hästi liigendatud tekstis, avaldades oma arvamust vajaliku põhjalikkusega. Oskan kirjutada kirja, esseed või aruannet keerukal teemal ja esile tõsta olulisemat. Oskan lugejast lähtuvalt kohandada oma stiili.	Oskan kirjutada ladusalt ja selgelt vajalikus stiilis. Oskan koostada keerulisi kirju, aruandeid või artikleid, esitada ainet loogiliselt liigendatuna nii, et lugeja suudab eristada olulist. Oskan koostada erialaseid ja ilukirjanduslikke sisukokkuvõtteid, annotatsioone ning retsensioone.	KIRJUTAMINE

Tabel. Euroopa Nõukogu keeleoskustasemetesüsteemi enesehindamise skaala

Lisa D

ARVUTI KASUTAMISE OSKUS

Arvutikasutaja oskustunnistus – AO (ECDL/ICDL – The European Computer Driving Licence/The International Computer Driving Licence) tõendab selle omaja praktilisi põhioskusi laiatarbe tarkvara kasutamisel. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsekvalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik.)

7 moodulit:

AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond

AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus

AO3 – Tekstitöötlus

AO4 – Tabelitöötlus

AO5 – Andmebaasid

AO6 – Esitlus

AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon

AO1 INFOTEHNOLOOGIA PÕHIMÕISTED JA INFOÜHISKOND

1. Põhimõisted
2. Riistvara
3. Mälu
4. Tarkvara
5. Arvutivõrgud
6. Arvutid igapäevaelus
7. Infotehnoloogia ja ühiskond
8. Turvalisus, õiguskaitse ja seadusandlus
9. Infotehnoloogia ja Eesti

AO2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUS

1. Elementaarioskused
2. Töölaud
3. Failihaldus
4. Failide lihtne redigeerimine
5. Prindihaldus

AO3 TEKSTITÖÖTLUS

1. Alustamine
2. Põhioperatsioonid
3. Kujundamine (vormindamine)
4. Dokumendi viimistlemine
5. Printimine
6. Muud oskused

AO4 TABELITÖÖTLUS

1. Elementaarioskused
2. Põhioperatsioonid
3. Valemid ja funktsioonid
4. Kujundamine (vormindamine)
5. Diagrammid ja objektid
6. Printimine

AO5 ANDMEBAASID

1. Alustamine
2. Andmebaasi loomine
3. Vormi kasutamine
4. Informatsiooni otsimine
5. Aruanded

AO6 ESITLUS

1. Elementaarskused
2. Põhitegevused
3. Vormindamine
4. Graafika ja diagrammid
5. Printimine ja levitamine
6. Slaidiseansi efektid
7. Slaidiseansi vaatamine

AO7 INFORMATSIOON JA KOMMUNIKATSIOON

1. Veebi kasutamise elementaarskused
2. Veebis navigeerimine
3. Otsing veebis
4. Järjehoidjad (bookmarks)
5. Elektronposti kasutamise elementaarskused
6. Kirjavahetus
7. Adresseerimine
8. Postkasti haldamine
9. Listid ja uudisgrupid

EESTI FARMATSEUTIDE KUTSE-EETIKA NORMID*

Lisa E

Farmatseut järgib oma kutsealases tegevuses erialase kutse-eetika põhimõtteid. Nende aluseks on Rahvusvahelise Farmaatsia Föderatsiooni nõukogu poolt 5. Septembril 1997. a. vastu võetud “Farmatseutide eetikakoodeks” ja selle põhjal Eesti Apteekrite Liidu üldkoosolekul 26. mail 2000. a. heaks kiidetud kutse-eetika normid:

1. *Farmatseudi* esmane kohustus on tegutseda apteegikülastaja (patsiendi) huvides kehtiva seadusandluse piirides. Ta ei viivita kehtestatud riiklike seaduste ja korralduste ellurakendamisel.
2. *Farmatseut* osutab kõigile apteegikülastajatele (patsientidele) võrdset tähelepanu. Ta austab iga isiku vaateid elule ja õigust valida ise enda jaoks (käsimüügi) ravimeid ja alternatiivseid raviviise. Seejuures vastutab farmatseut selle eest, et apteegikülastajani jõuks otsuse tegemiseks tõene informatsioon. Farmatseut austab inimese vabadust valida apteek, kelle teeneid ta kasutab.
3. *Farmatseut* teenindab abivajajaid, arvestades nende personaalseid iseärasusi, neid ära kuulates ja mõista püüdes, sõltumata nende kultuurilisest, vanuselisest, soolisest või ühiskondlikust kuuluvusest.
4. Apteegikülastaja huvid tuleb tunnistada kõrgemaks apteegi majandushuvidest. *Farmatseudi* kohuseks on tagada patsiendile ravimi olemasolu ka sellises olukorras, kus see osutub apteegile mittetulusaks.
5. *Farmatseut* juhindub oma töös headest turundusprintsipiidest ja rakendab õiglasi konkurentsimeetodeid. Ta ei sõlmi kokkuleppeid ega mõjuta materiaalsete hüvitistega kolmandaid isikuid (arste, õdesid, veterinaararste jt.) selleks, et need mõjutaksid patsiente apteegi valikus. Farmatseudi koostöö arstiga ja teiste tervishoiutöötajatega on suunatud apteegikülastaja (patsiendi) paremale teenindamisele ja mitte isiklikule majanduslikule huvile.
6. *Farmatseudi* professionaalne nõuanne on erapooletu. Ta vastutab apteegikülastaja (arsti vm) informeerimise õigsuse eest. Informatsioon ei tohi ühte firmat esile tõsta ja seada teisi sama teenust osutavaid firmasid halba valgusesse.
7. *Farmatseut* teeb koostööd kutsekaaslastega teistest apteekidest. Ta väldib mistahes tegevust või tegemata jätmist, mis võiks kahjustada kutseala au, väärikust ja usaldusväarsust. Ta ei kasuta väljendusi, mis vähendaksid kolmandate isikute lugupidamist kutsekaaslaste vastu. Ta aitab kutsekaaslastel vältida teadmatuses või tähelepanematuses tekkida võivaid kutse-eetilisi vääratusi.
8. *Farmatseut* austab üksikisiku õigust konfidentsiaalsusele. Tema käsutuses olevaid erialase tegevuse käigus saadud andmeid apteegikülastaja (patsiendi) tervisliku seisundi, tarvitavate ravimite, raviviiside jne. kohta võib avaldada kolmandatele isikutele vaid patsiendi või tema hooldaja nõusolekul, välja arvatud juhud, kui see on tema enda või ühiskonna huvides.
9. *Farmatseut* soodustab oma tööga ravimite õiget ja turvalist kasutamist, püüab takistada ravimite teadlikku kuritarvitamist, võib keelduda müümast ravimeid isikutele, kes ostavad neid selgelt narkootilistel või kuritahtlikel eesmärkidel.
10. Tagamaks kvaliteetset teenust ja informatsiooni osaleb *farmatseut* koolitusprogrammides ja täiendab ka iseseisvalt oma ametialaseid teadmisi ja oskusi.
11. *Farmatseut* tagab inimesele ravimabi saamise ka apteegi kinnioleku ajal teatades teisest, töötavast apteegist.

Normid laienevad kõikidele farmaatsia-alast eriharidust omavatele spetsialistidele.